

# Peuterweetjes

*Eén tot twee jaar*





*In deze eerste editie van Peuterweetjes komt u meer te weten over kinderen tussen de één en twee jaar. Op deze leeftijd zijn ze de wereld aan het ontdekken. In deze folder staat omschreven wat kinderen in deze leeftijdsfase al kunnen, wat ze doen en wat dat voor u als ouder kan betekenen. Ook komen suggesties en ideeën aan bod die u kunnen helpen bij het omgaan met uw kind op deze leeftijd. U leest meer over: praten, spelen, speelgoed, leren luisteren, eenkennigheid, bijten en de peuterspeelzaal en u krijgt een aantal boekentips. De volgende editie van Peuterweetjes ontvangt u als uw kind ongeveer twee jaar is.*

*Veel plezier ermee!*

# Praten

## Korte gesprekjes

Kinderen van één jaar kunnen u vaak met een enkel woordje al duidelijk maken wat ze willen. Verder zijn ze heel nieuwsgierig en willen ze van alles zien. Wijs daarom de dingen om u heen aan en vertel uw kind wat het is. Het is goed om veel te praten als u samen met uw kind bent. U kunt al een kort gesprekje voeren door vragen te stellen als: waar is de vogel? Maak daarbij korte zinnnetjes van de woorden die uw kind zegt. Denk hierbij aan 'auto', waarop u kunt zeggen 'ja, daar rijdt een auto'.

Praat niet te snel en geef uw kind de tijd en ruimte om te reageren. Als uw kind iets vraagt, geef behalve 'ja of nee' dan ook een korte uitleg. Zo begrijpt uw kind beter wat u bedoelt.

## Speelgoed

Geef uw kind speelgoed dat uitlokt tot praten, zoals een telefoon en speelgoed dat geluid maakt. Vaak imiteren kinderen deze geluiden. Kinderen leren veel van herhaling, zo ook bij plaatjes kijken. Bekijk daarom samen plaatjes in boekjes met duidelijke afbeeldingen.

Leerzaam hierbij is een boekje waarin korte teksten staan.

U kunt ook zelf een boekje maken voor uw kind. Dit is een enorme stimulans voor de taalontwikkeling, want de herkenning is in dat geval immers overal. Dit kunt u doen met insteekmapjes met foto's of plaatjes van bijvoorbeeld het bed van uw kind, jullie huisdier of de auto.

## Zingen en bewegen

De meeste kinderen van de leeftijd één tot twee jaar houden van zingen en bewegen. Zing daarom liedjes en versjes en maak daar simpele bewegingen bij. Uw kind vindt dit fijn en gezellig om te doen en het is ook nog eens leerzaam. Al zingt u ze honderd keer, juist de herhaling vindt uw kind heerlijk. Een voorbeeld van zo'n rijmpje is: 'naar bed naar bed zei duimelot' of 'slaap kindje slaap', maar ook

‘zagen zagen wiede wiede wagen’ en ‘in de maneschijn’. Dit zijn peuterliedjes die het altijd goed doen. Het voordeel hiervan is dat het aansluit bij de belevingswereld van uw kind.

### **Mondmotoriek**

Een goede mondmotoriek is een belangrijke voorwaarde voor de taalontwikkeling van een kind. U kunt dit stimuleren door uw kind te leren uit een beker te drinken. Bij het drinken uit een beker gebruiken kinderen meer en andere mondspieren dan bij het drinken uit een fles. Verder stimuleert drinken uit een beker de normale ontwikkeling van het tonggedrag en voorkomt verkeerd slikken. Ook drinken uit een rietje is een vaardigheid waarbij de mondspieren geoefend worden.

Op een leuke speelse manier kunt u er met uw kind mee bezig zijn door hem of haar te laten blazen tegen bijvoorbeeld een wattenbolletje.

# Spelen

## In beweging

Op de vraag wat spelen is, kunt u heel verschillende antwoorden krijgen: spelen is leuk, spelen is leren, spelen is ontwikkelen of spelen is ontdekken. Spelen is in ieder geval leuk en je mag dingen doen waar je zelf zin in hebt. Bij volwassenen is het bijvoorbeeld zo dat zij spelen/sporten in hun vrije tijd, als ze klaar zijn met werken, klaar zijn met het huis schoonmaken of met boodschappen doen. Bij jonge kinderen is dat anders, want voor hen is vrijwel alles spelen. In deze fase gaan kinderen kruipen, lopen, sjouwen, gooien, rennen en klimmen. Bewegingsmateriaal speelt daarop in, want achter een bal aankruipen die wegrolt maakt het nog leuker. Als steun bij de eerste passen komt een duwkar of poppenwagen goed van pas. Op het moment dat ze eenmaal op eigen benen kunnen staan en lopen, willen ze niets anders meer. Daarbij is het leuk als ze iets achter zich aan kunnen trekken of iets vooruit kunnen duwen. Zo leren ze steeds beter hun bewegingen te beheersen. Het gaat hen vooral om het bewegen zelf.

## Nieuwsgierig

Eénjarigen zijn heel nieuwsgierig. Ze klimmen overal op en zitten overal aan. Het ene moment ligt de prullenbak op zijn kop en het andere moment is de keukenla leeggehaald. Al scharrelend door het huis komt een kind heel veel tegen en alles vraagt om een nadere kennismaking. Of het nu van u, een broertje of zusje of van het kind zelf is. Door de spullen vast te mogen pakken, om te keren of te voelen of proeven, onthouden kinderen beter dat alles om hen heen een naam heeft. Het is een grote ontdekkingstocht. Zo ervaren ze dat een haarborstel zacht is, sleutels hard en glad zijn en een bal kan rollen.

In deze fase hebben kinderen niet veel kant-en-klaar speelgoed nodig. Voor hen is het fijn als het huis een beetje aangepast is voor een leuke en toelaatbare ontdekkingstocht. Verstandig is om dierbare

spullen even buiten kinderbereik te zetten en om op kindhoogte even rond te kijken om te zien of de ruimte wel kindveilig is.

## **Ontwikkeling**

Vanaf hun geboorte kunnen kinderen zien (scherp zien moet zich ontwikkelen), horen, ruiken, proeven en voelen. Het leren kennen van geluiden, geuren en smaken moet natuurlijk nog komen. In de eerste fase gaat het herkennen veelal via de mond. Deze is heel gevoelig en voor hen ideaal om mee te onderzoeken. Zo leren ze de verschillen tussen hard en zacht, ruw en glad, vies en lekker en wat bij hun eigen lijf hoort en wat bij hun omgeving.

Geleidelijk aan wordt het gebruik van handen en ogen belangrijker. De bewegingen worden gericht en verfijnder: in en uit, open en dicht en los en vast worden geliefde handelingen.

Nog weer later kunnen kinderen ogen en handen heel goed samen gebruiken. Veel speelgoed is ontwikkeld voor deze facetten van de ontwikkeling, zoals maat- en stapelbekers, een blokkenstoof, een bromtol en bijt- en voelboekjes.

Samen spelen met hun ouders vinden kinderen heerlijk. De zangen klapliedjes zijn leuk, maar ook kiekeboe achter een zakdoek of samen rollen met een bal slaat goed aan. Kinderen vinden dit soort spelletjes al gauw leuk.

## **Favoriete spellen**

- Stapelen: stapelblokken, blokken, doosjes;
- In en uit elkaar halen: vormenstoof;
- Lopen, bewegen, duwen: trekbeest, duwkar;
- Zichzelf bewegen: hobbelpaard, peuterschommel, loopfiets;
- Duwen, laden, lossen: poppenwagen, grote laadauto;
- Spelen met water en zand: emmertje, schepje, watermolen, vormpjes;
- Geluid maken: trommel, fluit, pannen, pollepel;
- Nadoen: telefoon, stofdoek, tas, lege doosjes;
- Kijken en herkennen: prentenboeken, liedjes, versjes.

# Leren luisteren

## Leren

Kinderen van deze leeftijd leren stapje voor stapje wat wel en wat niet mag. Het is op deze leeftijd nog te moeilijk om alles te onthouden. Het is daarom ook begrijpelijk dat een kind steeds terug te vinden is in bijvoorbeeld de plantenbak, waarvan we al meerdere keren hebben gezegd dat het kind er niet aan mag komen. Het effect van bepaald gedrag zoals bij dit voorbeeld is lekkere zwarte vingers en een moeder die er direct mee aan de slag gaat om dit schoon te maken en op te ruimen. Dit kan ervoor zorgen dat een kind het spannend vindt. Alle extra aandacht kan ervoor zorgen dat dit gedrag in stand blijft.

## Ongehoorzaamheid

Uw kind straffen heeft weinig zin. Het beste wat u kunt doen is steeds duidelijk maken dat iets niet mag. Dit doet u door te zeggen 'nee, de plantenbak is van mama'. Ook kunt u uw kind naar een alternatief proberen te sturen. Als u dit steeds op dezelfde manier doet, dan begrijpt uw kind na een tijdje wat u bedoelt. Om bij het voorbeeld van de plantenbak te blijven, kan u er naar toe gaan en nee schudden. Hij weet het wel, denkt u dan. Dat is de eerste stap in het proces van leren luisteren. Totdat u een keer niet in de buurt bent, dan zal uw kind er wel weer aan kunnen zitten. Bedenk daarbij dat u het hem verbiedt en zodra u er niet bent om nee te schudden, het dan wel mag. U neemt in de beleving van een kind de regel mee de kamer uit.

U kunt zich dan afvragen of dit onder ongehoorzaamheid valt, maar een kind is in deze fase nog niet opzettelijk ongehoorzaam. De prikkel van de plantenbak is alleen te groot om te weerstaan. Het duurt best lang voordat een kind uit zichzelf regels goed kan onthouden.



## **Praat van dichtbij en op ooghoogte**

Als u een peuter van veraf iets toeroept, werk dat vaak niet. De boodschap komt dat niet over. Een peuter kan namelijk niet luisteren naar stemmen die van ver komen. Op de hoogte van het kind praten heeft voor de peuter een directer effect. Peuters kunnen luisteren over evenveel meters als ze jaren oud zijn. als ze twee jaar zijn, kunnen ze luisteren op een afstand van twee meter. Pas als kinderen vijf jaar zijn geworden kunnen kinderen ook over grote afstanden luisteren, net als volwassenen.

## **Regels**

Elk gezin heeft zijn eigen regels. Voor de één is de plantenbak verboden terrein en voor de ander is dat misschien de afstandsbediening, de telefoon of de boekenkast. Het is goed om te besluiten wat echt niet mag en wat misschien niet zo erg is. Door het aantal regels te beperken, helpt u een kind om ze beter te onthouden. Zeker als de regels altijd gelden en niet de ene keer wel en de andere keer niet.

Het helpt om de sfeer binnen het gezin gezellig te houden en niet de hele dag door te moeten verbieden. Als een kind iets doet wat niet zo erg is, dan kunt u ervoor kiezen om het gedrag te negeren. Vaak werkt dat goed, want hoe meer aandacht een bepaald gedrag krijgt, hoe meer een kind daarvan kan genieten en het gedrag vaker gaat laten zien. Door net te doen alsof u het niet ziet, beloont u uw kind niet met extra aandacht. Natuurlijk moet de situatie het gedrag toelaten en nooit de veiligheid van een kind in gevaar brengen.

## **Consequent**

Bij het consequent zijn in wat een kind niet mag, helpt het in sommige gevallen om een kind een alternatief aan te bieden waar het wel mee mag spelen. Bijvoorbeeld niet uw boek, maar wel een speelgoedfolder of een ander tijdschrift. Bedenk dat een kind in deze leeftijdfase echt alles wil onderzoeken, dus overal aan zitten, dingen open maken, ergens iets uithalen of er weer instoppen. Mochten u

en uw kind dingen tegen komen die voortdurend aan deze behoefte tegemoet komen, kan het voor jullie beide rustiger en gezelliger zijn om deze aantrekkelijke spullen even weg te zetten. Ook deze fase gaat weer voorbij als uw kind na een tijd beter in staat is om uw regels te onthouden.

### **Nee is nee**

Het woordje 'nee' kennen kinderen wel, maar ze moeten het nog leren uitvoeren. Daarom zeggen of schudden ze zelf nogal eens 'nee', maar doen ze 'ja'. Zoals al eerder benoemd, helpt het niet om boos te worden. Noem uw kind bij zijn of haar naam, kijk hem of haar daarbij aan en zeg rustig en duidelijk dat het niet mag. Het is verstandig om altijd het woordje 'nee' te gebruiken en niet 'afblijven, ophouden of niet doen'. Zo zal een kind het woordje 'nee' eerder begrijpen, onthouden en ernaar handelen.

# Eenkennigheid

## Vertrouwd

Eenkennigheid, verlatingsangst of scheidingsangst komt vrijwel bij ieder kind voor. Bij het ene kind is het meteen duidelijk wat er aan de hand is, terwijl ouders van een ander kind er niets van merken. Kinderen gaan soms huilen op het moment dat vertrouwde mensen uit de omgeving even weggaan. Dit kan zijn wanneer een kind weggebracht wordt naar het kinderdagverblijf, maar ook wanneer een kind naar bed gaat of 's nachts wakker wordt en niemand om zich heen ziet.

Er zijn meestal één of twee personen waarbij het kind zich volledig vertrouwd voelt. Bij de rest van de mensen kijken de meeste kinderen de kat uit de boom. Het kan zo zijn dat uw kind ineens niet meer bij opa of oma op schoot wil zitten of zich tegen u aandrukt als de mevrouw achter de kassa tegen hem of haar praat.

## Oorzaken

De angst kan van de ene op de andere dag ontstaan en is een normale fase in de ontwikkeling. Ook al heeft vrijwel ieder kind er last van, afhankelijk van het karakter heeft de één het er moeilijker mee dan de ander. Het kind gaat steeds meer begrijpen, maar begrijpt ook nog een heleboel niet. Hij of zij ziet en onderscheidt al wel het verschil tussen bekend en onbekend en merkt dat het op het kinderdagverblijf anders is dan thuis. Tegelijkertijd snapt het kind nog niet dat onbekende mensen ook best te vertrouwen kunnen zijn. Dat kost tijd om te leren. Vanuit een veilige positie vlakbij u kan hij of zij dat het beste proberen te begrijpen. Het liefst wil uw kind dus dicht bij u blijven en vindt het niet leuk als u ervandoor gaat. Een kind begrijpt ook nog niet dat als iemand uit het zicht verdwijnt, ook al is het maar voor even, diegene niet helemaal verdwenen is en gewoon weer terug zal komen.

## Duur

Tussen de leeftijd van acht en achttien maanden is deze angst het hevigst. Zodra de favoriete ouder of verzorger maar even uit het zicht verdwijnt, begint het kind al te huilen. Over de duur van deze fase valt weinig te zeggen, maar over het algemeen gaat het redelijk snel weer over. De dagelijkse patronen, zoals oppassituaties bij het kinderdagverblijf, de gastouder of opa en oma, zullen er mede toe bijdragen dat het ene kind er sneller mee vertrouwd is dan een kind dat deze patronen niet kent.

Het kan in deze fase voorkomen dat de ouder die het meest voor het kind zorgt, het gevoel heeft geen stap te kunnen zetten zonder het kind. Dit is een vermoeiend verschijnsel. Ook is het frustrerend als het kind vooral aan de ene ouder hangt en van de andere ouder minder wil weten. Probeer te begrijpen dat het een fase is die heel normaal is en vanzelf weer over gaat.

## Tips en trucs

- Neem de angst serieus. Troost uw kind als hij of zij bang of in paniek is, want dat geeft een veilig gevoel. Natuurlijk zal het op termijn wel leren dat ook andere mensen te vertrouwen zijn, maar geef uw kind daar de ruimte in;
- Kinderen voelen ook heel goed aan wanneer ouders zelf ook moeite hebben met de angst van het kind en er te krampachtig mee omgaan. Het kind kan dan het gevoel krijgen dat er echt iets is om bang voor te zijn;
- Wanneer u uw kind naar het kinderdagverblijf, gastouder of andere oppas brengt, houd het afscheid dan kort. Blijf niet te lang bij uw kind en kom niet nog even terug om te kijken hoe het gaat. Dit maakt het voor een kind alleen maar moeilijker;
- Wanneer u thuis uit beeld van uw kind bent, laat dan uw stem nog wel horen door een liedje te zingen of een beetje rommelen. Vertrouwde geluiden kunnen uw kind geruststellen om over de angst heen te komen;

- Het kiekeboe spel is bij jonge kinderen een goede manier om te oefenen dat elkaar niet zien, niet gelijk is aan weg zijn en niet meer terugkomen;
- Probeer altijd duidelijk afscheid te nemen van uw kind met een dikke knuffel en een vast ritueel, in plaats van zomaar te verdwijnen. Begroet uw kind natuurlijk ook weer uitbundig als u terugkomt;
- Als uw kind groot genoeg is om te begrijpen wat u zegt, kunt u benoemen wat u gaat doen en houdt u dan ook aan deze afspraken. Zeg bijvoorbeeld: 'ik breng even het kopje in de keuken'. Misschien gaat uw kind dan huilen, maar laat dat ook even zo. U komt dan met een minuut weer terug. Uw kind leert zo erop te vertrouwen dat u zich aan de afspraak houdt. Uw kind oefent op deze manier het alleen zijn.
- Als kinderen het lastig vinden om alleen te gaan slapen is even rommelen op de gang een goede manier om ze toch veiligheid te bieden. Ze horen u namelijk wel, terwijl u uit het zicht bent verdwenen;
- Bied als houvast vaste rituelen bij bijvoorbeeld het wegbrengen naar de oppas: jasje uit, zelf even met uw kind spelen met het favoriete speeltje, zeggen dat u weggaat en wanneer u weer terugkomt, afscheid nemen en weglopen. Laat het aan de oppas over om uw kind eventueel te troosten;
- Heeft uw kind een voorkeur voor één van de ouders? Probeer uw kind dan ook eens door de andere ouder te laten troosten als de favoriete ouder in de buurt is. U kunt er dan naast gaan staan en het kind samen troosten. Het kan zijn dat hij zijn armpjes naar de favoriete ouder uitstrekt, maar laat dit dan niet toe. Doe dit ook bij de oppas.

# **Bijten**

## **Wereld ontdekken**

Als ouders te horen krijgen of zien dat hun kind bijt, is dit in veel gevallen best lastig. Meestal komt het toch negatief over. Maar in situaties waarin kinderen veel bij elkaar zijn, zoals het kinderdagverblijf of bij een gastouder, kan dit gedrag vaak voorkomen. Natuurlijk kan dit ook in gezinssituaties waarin meerdere kinderen zijn of vaker kinderen komen.

Bijten is een fase die soms voorkomt in de leeftijd tussen het eerste en tweede levensjaar.

De verklaring is heel aannemelijk, want iedereen weet dat kinderen in deze leeftijdsfase de wereld ontdekken via hun mond. Ze stoppen er alles in wat ze te pakken krijgen. Ze bijten in voorwerpen, in knuffels en soms ook in andere kinderen of in de ouder.

## **Waarom?**

Ze kunnen nog niet goed hun boosheid of frustratie duidelijk maken. Dan is bijten een manier om zich te uiten. Een dreumes reageert vaak heel direct en lichamelijk. Ze kunnen nog niet op een andere manier voor zichzelf opkomen. Ook kunnen kinderen nog geen contact maken via taal. Dan kan bijten een manier zijn om contact te zoeken, zeker naar andere kinderen toe. Volwassenen spelen eerder in op een kind en zijn daarmee het gedrag vaak voor. In sommige gevallen wilt uw kind zijn of haar genegenheid uiten en knuffelen, waardoor ze gaat bijten. Kinderen van deze leeftijd denken vanuit zichzelf, hebben nog geen inlevingsvermogen en kunnen zich zeker niet verplaatsen in een ander. Wat een ander kind ervaart die gebeten wordt, is voor hen nieuw. Vandaar dat als het gebeten kind gaat huilen, zij daar soms zo van schrikken dat ze mee gaan huilen. Dit gedrag heeft zowel met de sociaal-emotionele ontwikkeling als met de verstandelijke ontwikkeling van het kind te maken.

## Tips en trucs

- Als uw kind met andere kinderen speelt, houd het dan goed in de gaten;
- Wanneer u het bijtgedrag denkt te zien, stuur het kind dan naar ander gedrag door te zeggen: 'oh, je wilt me een knuffel geven?'. Stimuleer daarna om uw kind bijvoorbeeld het andere kind te aaien;
- Help uw kind door te verwoorden wat het wil, zo geeft u steun en begrip en dat voorkomt frustratie. Tegelijkertijd leert uw kind hoe het wel kan;
- Waardeer en beloon uw kind als hij of zij op een goede manier genegenheid toont;
- Als het bijtgedrag begint, schrik je er meestal behoorlijk van. Maar in de meeste gevallen gaat het best snel weer over.

## **Slapen**

Tussen 1 en 2 jaar gaat uw kind over van twee dutjes naar één keer slapen overdag. Vaak slaapt uw kind dan dieper. Het wakker worden duurt daarom ook even.

Ook het in slaap vallen kan wat langer duren. Soms ligt uw kind voor het slapen nog even tegen zichzelf te kletsen of speelt nog met speeltjes die in bed liggen. Vaak hebben kinderen er moeite mee alleen in bed te blijven. Ze willen de ouders blijven zien of horen tot ze in slaap vallen. Het kan helpen om zo'n tien minuten in de buurt van de slaapkamer te blijven. Op die manier weet uw kind dat u in de buurt bent. Belangrijk is dat uw kind een vertrouwde knuffel in bed heeft.

## **Dromen**

Vanaf achttien maanden kunnen kinderen gaan dromen. Vanaf die leeftijd kan het dus gebeuren dat uw kind met een schreeuw of gillend wakker wordt. Vaak is het voor uw kind moeilijk om te vertellen wat er aan de hand is. Uw kind zal even bang zijn. Wanneer uw kind angstig blijft, ga er dan altijd heen. Praat geruststellend en blijf bij uw kind tot hij gekalmeerd is. Een nachtlampje kan helpen.

## **Bedritueel**

Vaak is een kind overdag zo druk, dat het gewoon 'geen tijd' heeft om te gaan slapen. Het kind vindt het moeilijk om tot rust te komen. Het in slaap vallen kan dan problemen geven: het blijft ook in bed spelen, praten en roepen. Houd een vaste volgorde aan bij het naar bed brengen, bijvoorbeeld eerst uitkleden en wassen, tanden poetsen, kusjes geven en dan in bed, liedje of versje en nog eens kusje aan ouders. Dit noemen we een bedritueel.



## **Lichaamsverzorging**

### **In bad gaan en haren wassen**

De meeste kleuters vinden in bad gaan heerlijk. Helaas wordt haren wassen meestal niet als fijn ervaren. Omdat het haar van uw kleuter nog niet snel vet wordt, is een dagelijkse wasbeurt niet nodig. Eén keer per week wassen is meestal voldoende. U kunt het zelf ook zien: als het haar plakkerig is of niet meer fris ruikt, is het tijd om shampoo te gebruiken. Zand uit de zandbak kunt u proberen met lauwwarm water uit te spoelen. Maar als veel vuil van het spelen achterblijft, zoals verf of modder, moet het haar worden gewassen. Was het haar van uw kleuter vóór het gaat spelen in het badwater. Als uw kind het zat is in bad, heeft het minder geduld. Gebruik niet te heet water en masseer de shampoo zachtjes in. Door het haar vooraf te borstelen, kunt u de vorming van klitten voorkomen. Speciale kindershampoo prikt minder in de ogen, maar wees evengoed voorzichtig. Voor haar dat al wat langer is, kun u shampoo-en-conditioner in één gebruiken. Spoel de shampoo zorgvuldig uit, want achtergebleven restjes trekken snel vuil aan. Het kan heel handig zijn dat uw kind zijn hoofd achterover houdt met een washandje voor de ogen. U kunt het haar van uw kleuter het beste zachtjes drogen met een handdoek. Probeer daarbij niet te hard op de hoofdhuid te wrijven; dat kan het haar beschadigen en klitten veroorzaken.

### **De huid van uw kleuter**

Warm water droogt de huid uit. Gebruik daarom zo weinig mogelijk zeep en kies voor een mild of hypoallergeen product of speciale badolie. Pas wel op: het bad kan glibberig worden! Bacteriedodende zeep kunt u beter niet gebruiken, deze kan de huid irriteren. De kwetsbare huid van uw kind kunt u het beste zachtjes droogdeppen.

### **Uitslag**

Als uw kind een gevoelige huid heeft, kunt u beter katoenen kleding en beddengoed gebruiken. Ook is het een optie dat uw kind reageert op het wasmiddel dat u gebruikt. Maak rode billen zoveel mogelijk schoon met warm water en laat de huid luchten door uw kleuter even bloot rond te laten lopen.

Het is aan te raden om de huid van uw kind regelmatig te controleren. Als er iets aan de hand is, bent u er op die manier vroeg bij. Als uw kind jeuk heeft of als de huid er schilferig uitziet, kan dat komen doordat het last heeft van eczeem of een allergie. Het is dan het beste om even naar het consultatiebureau of naar uw huisarts te gaan.

### **Tandverzorging bij peuters**

U kunt uw kind aansporen om zelf te poetsen. Omdat kleuters graag imiteren, is het raadzaam om regelmatig zelf mee te poetsen en te vertellen waar u precies poetst. Laat het goed zien en open duidelijk uw mond wanneer u aan de binnenkant poetst. Nadat uw kind klaar is, poets dan zelf nog even na. Het is verstandig om uw kind regelmatig mee te nemen naar de tandarts als u zelf voor een controle gaat.

## **De peuterspeelzaal**

### **Afweging**

Rond deze leeftijdsfase speelt voor ouders de vraag: wil ik dat mijn kind naar de peuterspeelzaal gaat? De keuze hiervoor zal erg afhangen van hoe de opvoedingssituatie eruit ziet. Gaat een kindje al naar het kinderdagverblijf, dan kan deze vraag veel minder relevant zijn. Is dit niet het geval, dan is het in veel gevallen fijn en goed om een kind met andere kinderen in aanraking te brengen en te laten spelen.

### **Dagbesteding**

Op de peuterspeelzaal kunnen kinderen kiezen uit veel speelmateriaal en mogelijkheden die gericht zijn op de lichamelijke-, motorische-, verstandelijke-, sociale- en emotionele ontwikkeling van een kind. Alles met als doel veel speelplezier voor het kind. De sfeer, veiligheid en vrijheid om te spelen staan centraal. Terugkomende punten, zoals drinken aan tafel en de kring, zorgen voor houvast en zekerheid. In de kring wordt wat gepraat, er worden spelletjes gedaan, liedjes gezongen, een boekje voorgelezen of een verhaaltje verteld. Daarnaast worden er activiteiten gedaan, zoals verven, plakken, knippen of kleien. Bij goed weer wordt er buiten gespeeld. Iedere peuterspeelzaal heeft een buitenspeelplaats.

### **Extra zorg**

Soms zijn er kinderen die een extra steuntje nodig hebben. Gelukkig hebben peuterspeelzalen de mogelijkheid dit via het plan van aandacht te doen. Peuterspeelzalen werken zeer nauw samen met consultatiebureaus en zijn in de meeste gevallen ook vertegenwoordigd in zorgnetwerken voor kinderen van nul tot vier jaar. Dit alles met maar één doel: zo goed mogelijke zorg voor het jonge kind.

Als vanuit het consultatiebureau de vraag komt of een kind eerder geplaatst en/of wat extra begeleiding kan krijgen of als de leiding

van de peuterspeelzaal zelf ziet dat een kind op sommige vlakken een extra steuntje zou kunnen gebruiken, wordt er altijd toestemming aan de ouders gevraagd om te mogen werken met het plan van aandacht. Het kind valt dan onder de voor- en vroegschoolse educatie. Vanuit veel gemeenten is er dan een mogelijkheid om kinderen die vallen onder deze doelgroep wat meer speeltijd op de speelzaal aan te bieden. Deze speeltijd wordt in veel gemeenten grotendeels ook bekostigd door de gemeente. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met uw consultatiebureau.

## **Uit de boekenkast**

### **Boeken voor kinderen**

- Ik ben lief - Carl Norac;
- Weet jij waarom ik huil? - Dick Bruna;
- Kleine Jules eet - Annemie Berebrouckx;
- Het boze konijn/De beer/De eekhoorn/De pinguïn - Marike Pels;
- Lieve knuffeldieren - René van Leijden.
- Bobbi boekjes – Ingeborg Bijls

### **Boeken voor ouders**

- De magische wereld van het kind - Selma Horwitz Fraiberg.
- Supernanny boeken – Jo Frost
- En als we nou weer eens gewoon gingen opvoeden - Gitty Feddema & Aletta Wagenaar

### **Mee informatie**

Heeft u na het lezen van de folder nog vragen of wilt u meer informatie over peuters? Dan kunt u contact opnemen met uw consultatiebureau of met een pedagogisch adviseur van het opvoedspreekuur. Een afspraak kunt u maken via Rivas Zorglijn 0900-8440. Meer informatie over andere diensten van Rivas vindt u op [www.rivas.nl](http://www.rivas.nl).